

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLEČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Press- och informationsavdelningen

PRESSMEDDELANDE NR 99/04

den 14 december 2004

Domstolens domar i målen C-210/03 och C-434/02

*The Queen (på begäran av: Swedish Match m.fl.) mot Secretary of State for Health
Arnold André GmbH & Co. KG mot Landrat des Kreises Herford*

DOMSTOLEN FASTSTÄLLER ATT FÖRBUDET MOT TOBAKSVAROR FÖR ANVÄNDNING I MUNNEN ÄR GILTIGT

*Eftersom det fanns hinder på den inre marknaden för dessa varor hade
gemenskapslagstiftaren rätt att vidta åtgärder, och ett sådant förbud var inte
oproportionerligt i förhållande till målet att skydda hälsan.*

Swedish Match, som tillverkar snus, önskade saluföra denna vara i Förenade kungariket. Arnold André, som är ett bolag som saluför tobaksvaror i Tyskland, ville importera snus för att släppa ut det på den tyska marknaden. Dessa båda bolags verksamhet hindrades emellertid av nationella bestämmelser, som antagits för att införliva ett gemenskapsdirektiv från år 2001.¹ Direktivet innehåller ett förbud mot att i Europeiska gemenskapens medlemsstater saluföra tobaksvaror för användning i munnen. Detta förbud hade redan införts genom ett tidigare direktiv från år 1992.² Swedish Match och Arnold André väckte talan vid engelsk respektive tysk domstol mot beslut som fattats av nationella myndigheter. De båda bolagen gjorde gällande att direktivet stred mot olika gemenskapsrättsliga bestämmelser. Den engelska och den tyska domstolen har begärt att EG-domstolen skall meddela ett förhandsavgörande beträffande ett flertal frågor.

Rättslig grund för direktivet

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/37/EG av den 5 juni 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror (EGT L 194, s. 26).

² Rådets direktiv 92/41/EEG av den 15 maj 1992 (EGT L 158, s. 30; svensk specialutgåva, område 15, volym 11, s. 47), om ändring av rådets direktiv 89/622/EEG av den 13 november 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om märkning av tobaksvaror (EGT L 359, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 9, s. 141).

Domstolen konstaterar i sina domar att gemenskapslagstiftaren har rätt att med stöd av artikel 95 EG vidta lämpliga åtgärder, när det föreligger handelshinder på grund av att medlemsstaterna har vidtagit eller är i färd med att vidta olikartade åtgärder med avseende på en vara eller en kategori av varor, varvid olika grad av skydd säkerställs, till exempel i fråga om hälsa, vilket i sin tur medför att varan eller varorna i fråga hindras att cirkulera fritt inom gemenskapen.

Domstolen påpekar härvid att de befintliga nationella åtgärderna bidrog till att marknaden för tobaksvaror utvecklades i olika riktningar, vilket hindrade den fria rörligheten för varor. Det var således motiverat att gemenskapslagstiftaren vidtog åtgärder med stöd av artikel 95 EG i det aktuella fallet.

Proportionalitetsprincipen

Enligt fördraget skall gemenskapslagstiftaren utgå från en hög hälsoskyddsnivå vid utövandet av sin behörighet enligt artikel 95 EG.

Domstolen erinrar om att gemenskapslagstiftaren måste ges ett vidsträckt utrymme för skönmässig bedömning inom ett område som det förevarande, där lagstiftaren ställs inför politiska, ekonomiska och sociala val och måste göra komplexa bedömningar. Följaktligen skall en åtgärd som det nu aktuella saluföringsförbudet anses vara rättsenlig, såvida den inte är uppenbart olämplig i förhållande till det eftersträvade målet.

Domstolen konstaterar att vissa experter visserligen ifrågasatte påståendet att tobaksvaror för användning i munnen orsakar i synnerhet cancer i munhålan och hävdade att dessa varor kunde användas som ersättning för cigaretter. När direktivet antogs rådde det emellertid fortfarande oenighet om de olika hälsofarorna med dessa varor. Domstolen påpekar att varorna innehåller nikotin, som är ett beroendeframkallande och obestridligen giftigt ämne. Gemenskapslagstiftaren kunde således anse att det var nödvändigt med ett förbud mot dessa varor, som var nya på marknaden, och i synnerhet att det inte fanns någon alternativ åtgärd för att lika effektivt uppnå det eftersträvade målet. Förbudet är således inte en uppenbart olämplig åtgärd.

Motiveringsskyldigheten

Det följer av domstolens rättspraxis att det inte är nödvändigt att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen av en åtgärd och att frågan huruvida motiveringsskyldigheten har uppfyllts skall bedömas mot bakgrund av det sammanhang där åtgärden vidtogs. I det nu aktuella fallet konstaterar domstolen att gemenskapslagstiftaren tydligt redovisade sin motivering i 1992 års direktiv, i vilket förbudet ursprungligen infördes. Lagstiftaren konstaterade i synnerhet att de nya produkter som hade dykt upp på marknaden var särskilt attraktiva för unga människor, vilket innebar en risk för att dessa människor skulle bli nikotinberoende om inte restriktiva åtgärder vidtogs i tid. Domstolen anser att lagstiftaren, när förbudet bekräftades i 2001 års direktiv, inte behövde ange andra faktiska och rättsliga omständigheter för att uppfylla motiveringsskyldigheten.

Icke-diskrimineringsprincipen

I 2001 års direktiv föreskrivs ett förbud mot utsläppande på marknaden av tobaksvaror för användning i munnen, men inte mot saluföring av andra rökfria tobaksvaror, som till exempel tobaksvaror som är avsedda att tuggas. Enligt icke-diskrimineringsprincipen får lika

situationer inte behandlas olika och olika situationer får inte behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling. Domstolen konstaterar emellertid att tobaksvaror för användning i munnen inte befann sig i samma situation som dessa andra tobaksvaror, eftersom de förstnämnda varorna var speciella på så sätt att de var nya på marknaden i medlemsstaterna när förbudet i fråga utfärdades. Denna särskilda situation innebar således att en särbehandling var tillåten, och det kan inte med framgång hävdas att icke-diskrimineringsprincipen åsidosattes.

Rätten att fritt utöva näringsverksamhet och äganderätten

Domstolen erinrar om att rätten att fritt utöva näringsverksamhet och äganderätten visserligen ingår bland gemenskapsrättens allmänna principer, men att dessa principer emellertid inte skall ses som absoluta rättigheter. De kan nämligen inskränkas, under förutsättning att inskränkningarna faktiskt tillgodoser de allmänintressen som eftersträvas och att de inte utgör ett oproportionerligt och oacceptabelt ingrepp som påverkar själva innehållet i de på detta sätt garanterade rättigheterna.

Domstolen anser att förbudet inte alls påverkar äganderätten. En näringsidkare kan nämligen inte göra anspråk på äganderätt till en marknadsandel, inte ens om han innehade den vid en tidpunkt före antagandet av en åtgärd som påverkar nämnda marknad. En sådan marknadsandel utgör nämligen endast en tillfällig ekonomisk position, där det finns en risk för ändrade förhållanden.

Domstolen konstaterar vidare att förbudet mot saluföring av tobaksvaror för användning i munnen visserligen kan innebära en inskränkning i rätten att fritt utöva näringsverksamhet för dem som tillverkar dessa varor. Förbudet kan emellertid inte anses vara ett oproportionerligt ingrepp i rätten att utöva denna frihet eller i äganderätten, med hänsyn till det eftersträvade målet.

Domstolen fastställer följaktligen att det nämnda förbudet är giltigt.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Meddelandet finns tillgängligt på följande officiella språk: FR, EN, DE och SV

Domarna i fulltext finns tillgängliga på domstolens hemsida

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=sv>

I allmänhet finns domarna tillgängliga från kl. 12.00 (CET) dagen för avkunnandet.

För ytterligare upplysningar, var vänlig kontakta Gitte Stadler

Tel: +352 4303 3127 Fax: +352 4303 3656

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på EbS (Europé by Satellite), en tjänst som tillhandahålls av Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för press och kommunikation, L-2920 Luxembourg,

Tel: +352 4301 351 77, fax: +352 4301 352 49

eller B-1049 Bryssel, te: +32 2 296 4106, fax: +32 2 296 5956